

Samomor se je izoblikoval v dokončno odločitev. Preden se ubije, je želel še enkrat videti mesto.

Dodobra je premislil, kako se bo ubil. Zavil je čez most. Ozri se je na ograjo, na ozek pas nad reko, ravno dovolj širok, da bo za silo stal na njem. Tu bo skočil. Ni se mogel zmotiti. Preračunal je vse do podrobnosti. Opolnoči bodo ljudje zaslišali krik. Zgrmel bo v vodo in preprosto utonil.

Vstal je ob šestih, iz hiše je stopil ob sedmih in se izgubil na ulico. Začel je na mostu. Kjer začneš svoj nesmiselen pohod, ga tudi končaš. Vrneš se natančno od tam, od koder prihajaš.

Za trenutek se je naslonil na ograjo in se zazrl v zeleno rjavo vodo. Smrad ga ni dosegel. Pomislil je, koliko ljudi v tej reki vidi drek, umazanijo, da jih še več vidi samo lenobno zeleno reko, da pa nihče od njih ni duhal njenega smrada, da se nobeden ni spustil k njej; mogoče je tu pa tam pregnala kak zaljubljen par, ki pa je na to kmalu pozabil. Mogoče se je zaradi tega odločil, da se bo utopil. Ko ga bodo našli, se mu bo trebuh že napihnil, v njem se bodo zaredili črvi; stlačili ga bodo v krsto in ga potihoma pokopali. Črvi se bodo maščevali njihovi želji po mirni vesti, zaradi katere ga bodo izvlekli iz blata, s katerim se bo spojil. Obrazi se jim bodo kremžili, pogledi se bodo obračali stran od razjedenega telesa, izpadajočih las.

Sonce je zahajalo in osvetlilo okna na obeh straneh ulice. Postave, ki so mu prihajale nasproti, so rastle, spremenjene v silhete noro hiteč mimo njega. Vedno je začudeno gledal ljudi in nikoli se ni mogel znebiti občutka, da je vse to njihovo početje brezsmiselno.

Popoldne v parku bi se kmalu prelomil in odšel domov. K njemu je prišla triletna deklica in mu ponudila bonbonček. Zagledal se je v smejoče otroške oči, iz katerih je žarela sreča dajanja. Vzel jo je na kolena, grizljal bonbon in se ogledoval v velikih očeh brezobzirnega veselja, da živijo. Potegnile so ga v trenutek. Skupaj sta se lovila, rila

primorski avtorji

po peskovniku in se smejala oblakom. Smejala sta se topolom, murnom, ki sta jih zbežala iz lukenj. Vzpenjala sta se vedno bolj v hrib, dokler ni deklice poklicala mati. Samo pomahala mu je in stekla.

Tedaj je samota udarila vanj, zahrepenel je po ženi in otrokoma, telo se je spomnilo palnja krvi in čustev. Mogoče, če deklice ne bi poklicala mati, mogoče bi odšel domov. Življenje bi utripalo v njem še nekaj časa. Ritem bi se sčasoma umirjal, dokler se ne bi nekega jutra zopet podal na pohod. Mogoče tedaj ne bi srečal deklice, mogoče tedaj ne bi bilo svetlega trenutka v načrtu. Mati je poklicala deklico zadnji čas.

Če bi zamudil, bi moral hiteti. Tega pa ni hotel. Za vse ima čas, če se drži načrta. Mnogo noči je prečepel za načrtom. Kupil si je zemljevid mesta, izmeril ulice, si določil postaje, kje bo kosil, kje večerjal, kje bo kaj spil, izmeril čas, koliko rabi od ene točke do druge. In ko je zjutraj zaprl vrata ograje za seboj, je točno vedel, ob kateri uri bo zavil v to in to ulico in tudi postanek na mostu je bil vgrajen v načrt.

Sonce je tonilo za hišami. Ulica, po kateri je hodil, se je spremenila v mrak. Velikanske silhuete, ki so izginjale mimo njega, so se spreminjale nazaj v ljudi, pomanjšane silhuete.

Nekega dne je opazil, da strmi v prijatelja, da vidi v njem samo kepo mesa, poraslo z lasmi in oblečeno v šaraste cunjje. Stekel je v stranišče in kozlal. Ni vedel ali se je to zgodilo zaradi pijače ali zaradi kepe mesa, ki se mu je vrisala v možgane. Nazaj je prišel bled in tresoč, boječ se, da mu bo zopet slabo. Kepa mesa je izginila, lasje in obleka so se zopet uredili v prijatelja.

Od tega večera se mu je to dogajalo pogosteje, dokler ni videl v ljudeh samo še kepe mesa, nekaj cunj, las. Samo včasih, ko je spal z ženo, mu je uspelo razbiti občutek, da ga vtika v kos mesa. Naslednji trenutek se je ustrašil razživelih predmetov in žene, ki je ni poznal. Obupno si je prizadeval dobiti vsakdanjo podobo sobe.

SAMO

Pohod je po srečanju z deklico šel natančno po načrtu. Ni vedel, zakaj je še enkrat hotel videti mesto, zakaj je z očmi še enkrat hotel pretipati stvari, ki jih ni poznal. Mogoče je mislil, da bo odkril nekaj, česar še ne pozna. Pohod je bil podoben veselju uradnika ob pogledu na pregledane račune, ki se kopičijo na levi strani, medtem ko se kupček na desni vedno bolj niža in ko bo ura dve, se bo kupček popolnoma preselil na levo.

Povečerjal bo v Kolovratu, naročil liter vina, posedel, prehodil še tri zadnje ulice in počakal na mostu, da bo ura odbila polnoč.

Usedel se je za mizo, za katero je običajno sedel, in strmel v luknje na prtu od cigaretne ogorkov. Povsod, kamor je prišel, ga je obšel občutek nelagodnosti. Natararici je naročil večerjo. Postavila jo je predenj z debelimi rokami in mu zaželela dober tek. Nikoli ni govoril z nobenim natararjem več, kot je bilo potrebno. Bal se je, da bi se osmešil. Jed mu ni dišala. Zakaj pravzaprav je, ko se bo ubil. Lahko bi večerjo podaril beraču v kotu.

Vstopil je Archi. Zdrznil se je in si zaželel, da bi postal neviden. Archibaldi, vzradoščen, da je našel poznanega, je pohitel k njemu.

„Kdo bi si mislil, da te najdem tukaj. Ti potuhnjena živalca. Prepričan sem bil, da si šel z ženo na morje. Gotovo si si dobil kakšno kurbico.“ Vzel je kozarec in ga na dušek spraznil. „Videti si žalosten. Tak si, kot da hočeš narediti samomor.“

Zazrl se je v Archijeve oči. Sijale so v drugi ravni kot njegove. Živele so. Ukvarjale so se s trenutki, se lovile z njimi in vendar se v njih niso izgubile. . . Kadarkoli jih je posnemal, se je izgubil, tla so se zamajala, zaželel si je nazaj v temno votlino na dno svojih misli. Tam je bila gotovost, moreča, podobna gotovosti, ki mu jo je nudilo delo v pisarni. Navidezni potrditvi z okusom cestnega prahu. Mogoče bodo oči deklice ostale take kot Archijeve.

Archi se je sklonil čez mizo:

„Dve babi sem staknil. Hudičevo sta potrebni. Si želiš svežega mesa? Nategneva jih. . .“

MOR

„Nimam časa. Samomor bom naredil.“

Archi je položil roke na mizo, se naslonil nazaj in začel potresati s telesom, dokler ni iz njegovih prsi priletel gromovit smeh.

„Dober štos. Nima časa za kurbe, ker gre delat samomor. Počakaj z njim! Greva prej k ženskam.“

„Ne morem. Vse sem temeljito preračunal in pripravil. Opolnoči skočim. – Popoldne bi me deklici v parku skoraj uspelo odvrniti. Imela je vrazje oči. K sreči jo je poklicala mati.“

„In kje se boš ubil?“

„Z mostu bom skočil. Opolnoči.“

„In zakaj pri hudiču se moraš ubiti?“

„Ne vem. Vem samo to, da se vam bom gnusil.“

Natakarica je prinesla vino in pobrala ostanke večerje. Archi je med smehom spraznil drugi kozarec.

„Hahahahah. Bravo. Temu se pravi črni humor. Nisem vedel, da se ukvarjaš z njim. Škoda. Eno žensko težje spravim v posteljo. V dveh imajo več poguma. Res škoda, da ne moreš. Dobro opravi.“

Obsedel je sam za mizo. Pomoči ni pričakoval in je niti ni potreboval. Pritisk v njem je popustil, vznemirjenje, ki ga je prevevalo ob Archijevem govorjenju, je izginilo. Govoril mu je bolj iz fizične potrebe. Samomor je bil samo njegova zadeva. Ni se tikal niti otrok niti žene. Plačal je, pustil napitnino, za kar je dobil hvaležen nasmešek, in se potopil med množico.

Ljudje so se valili iz kino dvorane, na obrazih se jim je zrcalila petminutna poduhovljenost. Prerival se je skozi prihajajoči val, potopljen v neonsko svetlobo, iluzijo popolne obvladanosti sveta. Preril se je iz množice in zavil v ulico, prvo izmed zadnjih treh.

Ulica je topot korakov spremenila v kovinski zven dveh žlic, ki udarjata skupaj. Temna okna so sovražno zrla in dihala vanj ledeno skrivnost. Nikoli ne bo vedel, kaj se za njimi dogaja.

bolčina

Mogoče se je v njem še skrival kanček nagona po samoohranitvi in je pričakoval, da mu ga bo mesto razpihalo v plamen. Toda stvari so mrtve. Človeka ubijajo. Če jih gleda in se pogovarja z njimi, ga pogoltnejo.

Ulice in hiše so se razlezele v pošasti. Pritiskale so na možgane, povzročale jedko bolečino tisoč iglic in ga gnale hitreje proti mostu.

Čakal je nanj. S strani mogočen, visok, lep, ko pa je zakorakal nanj, se je spremenil v navadno cestišče. Ni vedel, kdaj je bil narejen. Bil je tu in je služil svojemu namenu.

Pihljaj je hladen veter. Od reke je slišal komaj zaznavno šumenje. Koraki niso več odmevali, vanj je zrlo hladno zvezdnato nebo.

Razpelo ga je med kričanje telesa po vrnitvi od tam, kjer prihajamo, in želji po toplen zavetju materinega krila, sladko čutno napetost.

Danes se v njem ni zgodilo ničesar. Mirno se je usedel na ograjo. Strah ga ni popadel, telo se mu ni uprlo, ostal je miren. Kazalec na uri se je pomikal proti polnoči. Kmalu bo moral zlesti čez ograjo.

Daleč naokoli ni bilo nikogar. Mesečeva svetloba, razdrobljena od lahnega valovanja reke, se mu je odbijala v obraz.

Prekobalil se je na drugo stran in se je trdno oprijel z rokama. Konici čevljev sta moleli nad vodo. Smrad ga ni dosegel. Sklonil se je in čakal prevare čustev, premikanja mostu proti toku reke.

Ura v zvoniku je začela biti, most se je začel premikati. Polglasno je štel: „Ena. Dve. Tri. Štiri. Pet. Šest. Sedem. Osem. Devet. Deset. Enajst. Dvanajst.“

Zatisnil si je nos in naredil korak.

„Preprosto,“ je zamrmral.

V vodo je priletel na trebuh, še vedno držeč se z desnico za nos. Ob dotiku z vodo je rezko tlesknil. Trebuh se mu je razparal in voda mu je začela sesati kri. Na gladini je vzcvetel rdeč madež, ki je v mesečini izgledal kot črna oljna lisa.